

ANTIKVARISK DOKUMENTASJON

Fana brannstasjon

Sandbrekkevegen 10

Innhold

1 Innledning.....	2
2 Sammendrag	4
4 Områdets historie og områdebeskrivelse	6
5 Bygningen	7
5.1 Realia	8
5.2 Bygningshistorie	8
5.3 Bygningsbeskrivelse.....	10
5.3.1 Konstruksjon.....	10
5.3.2 Fasader	10
5.3.3 Interiør/planløsning.....	17
Kontorfløy.....	17
Garasjefløyen.....	19
Slangetårn.....	20
5.3.4 Uteområde	22
6 Verneverdier og anbefalinger.....	23
7 Kilder.....	24

1 Innledning

Historisk har offentlige byggeri ofte vært påkostet og prestisjetungt, kjennetegnet ved solide og varige materialer og høy arkitektonisk kvalitet. Tidligere privateide bygninger, også disse av svært høy kvalitet, har av ulike årsaker kommet i offentlig eie. Slik har kvalitet og historie sammen ført til at Bergen kommune nå eier en rekke bygninger med høy kulturhistorisk verdi.

Bergen kommune, ved Etat for bygg og eiendom, har satt i gang et omfattende arbeid for å få oversikt over vedlikeholdsbehovet og tilstanden på de kommunale bygningene, og iverksetter tiltak med sikte på å oppnå et alminnelig vedlikeholdsnivå for alle eiendommene. For de verneverdige bygningene er dette også i tråd med nasjonale målsettinger for kulturminneforvaltningen. Et godt vedlikeholdsnivå sikrer bevaringsverdier og fører samtidig til reduksjon i behovet for omfattende reparasjonstiltak. Dette betyr også at originalmaterialer og bygningsdeler i større grad kan bevares, fremfor å skiftes ut, og er derfor et godt kulturminnevern.

I 2015 har Byantikvaren dokumentert 35 kommunale bygninger med kulturhistorisk verdi. Bygningene har ulikt formelt vern. Dette skyldes flere forhold. De dokumenterte bygningene er likevel alle definert som verneverdige bygninger av Byantikvaren og bør forvaltes som det. Bygningene er i kategoriene barnehager, kulturbygg og administrasjonsbygg. Listen dekker ikke alle de kommunalt eide bygningene i disse kategoriene. Noen bygninger og bygningskompleks er nylig istandsatt, eller er under istandsetting, og faller derfor utenfor dette kartleggingsprosjektet. I samråd med Byantikvaren, har Etat for bygg og eiendom valgt ut bygningene med verneverdi innenfor de tre kategoriene og gitt Byantikvaren i oppdrag å lage enkle kulturhistoriske rapporter for disse. Rapportene inngår i eiendomsdatabasen for kommunale bygninger og som bakgrunnsmateriale for tilstandskartlegging av disse bygningene. Den bygg- og branntekniske tilstandskartleggingen er utført av eksterne konsulenter på oppdrag, med utgangspunkt i standard for tilstandskartlegging av verneverdige og fredete bygninger, og har gått parallelt med dokumentasjonsarbeidet. Innenfor tilgjengelig kapasitet og anledning, har Byantikvaren deltatt på en rekke av tilstandskartleggingene for å kunne bistå med informasjon og konkrete kulturminnefaglige råd vedrørende anbefaling av tiltak for brannsikring og vedlikehold.

Eiendommene representerer en bygningskatt for fellesskapet og viser hele spennet mellom internasjonale ikon og mer anonyme og tidstypiske bygninger, alle uttrykk for idealer og strømninger i sin samtid. I dokumentasjonsarbeidet Byantikvaren her har gjort for et stort antall bygninger, har det ikke vært mulig med grundige analyser eller kildesøk. Bestillingen har vært enkle rapporter som kan danne et bilde av de kulturhistoriske verdiene knyttet til den enkelte

bygningen, som et «føre var» ved planlegging og gjennomføring av tiltak. De kulturhistoriske rapportene er derfor ikke uttømmende for de enkelte bygningene, men baseres på tilgjengelige digitaliserte kilder, egne arkiver, litteratur, fagkunnskap og faglige vurderinger. Det er ikke gjort fysiske arkivøk i offentlige arkiv, og heller ikke bygningsarkeologiske undersøkelser. Det må derfor tas høyde for eventuelle feilkilder. En grundigere analyse kan være nødvendig dersom det skal gjøres mer omfattende tiltak på enkeltbygninger. Gjennom arbeidet har Byantikvaren fått god kjennskap til de enkelte bygningene. Rapportene gir noen overordnede anbefalinger og råd for hvordan de kulturhistoriske verdiene best kan ivaretas i hver enkelt bygning. Uten at konkrete tiltak er planlagt, er det likevel vanskelig å gi noe annet enn mer generelle anbefalinger basert på verneverdiene som beskrives. Vi vil derfor understreke at Byantikvaren gjerne bistår med råd når konkrete tiltak skal gjennomføres, slik at man sammen kan finne gode løsninger for både bruk, drift og vern. Vi vil i denne anledning også peke på Riksantikvarens veiledere som nyttige kilder til informasjon av mer bygningsteknisk karakter. (Se <http://www.ra.no/Veiledning>).

Følgende 35 bygninger er inkludert i dette dokumentasjonsprosjektet:

Barnehager	Administrasjonsbygg	Kulturbygg
Kalfarveien barnehage	Kommunehuset i Arna	Barnas Kulturhus
Kalmargaten barnehage	Kommunehuset i Eidsvåg	Ungdommens Hus
Nordnes bydelshus-Klosteret bhg	Kommunehuset på Nesttun	Danckert Krohn seniorsenter
Rosetårnet barnehage	Neumannsgt 1	Lysverksbygget (KODE 4)
Sletten barnehage	Strømgaten 10	Rasmus Meyers samlinger (KODE 3)
Indre Arna barnehage	Hagerupsgården	Gamle Norges Bank
Laksevåg barnehage	Gamle Brannstasjon	Latinskolen
Årstad Brannstasjon barnehage	Gamle Bergen Kretsfengsel	Schøtstuene
Unneland barnehage	Det gamle rådhus	Siljustøl
	Magistratbygningen	Troldhaugen
	Bergen rådhus	Landås hovedgård
	Manufakturhuset	
	Gamle Tinghus	
	Fana brannstasjon	
	Jekteviken 5	

En god bruk hvor kulturminneverdiene legger premisser, er også et godt langsiktig vern av bygningene. På den annen side, vil også de kulturhistoriske verdiene i bygningene gi kvaliteter til den daglige bruken.

Rapportenes oppbygning er lik og basert på våre erfaringer med tidligere kulturhistoriske rapporter. Innledningsvis har de et sammendrag av rapporten, samt definisjon av sentrale fagbegreper. Dernext følger en kort områdebeskrivelse for å sette bygningene inn i en fysisk kontekst, før selve bygningen beskrives og settes i kulturhistorisk sammenheng. Rapportene avsluttes med en vurdering av verneverdier, faglige anbefalinger og kildeangivelser, samt eventuelt kartmateriale. Hvor omfattende de enkelte delene i rapportene er, vil avhenge av kildetilfang og betydning for forståelsen av den kulturhistoriske bygningen. En del fotomateriale er tatt med i rapportene som illustrasjoner. Vi har også et mer omfattende fotomateriale som vil gjøres tilgjengelig for Etat for bygg og eiendom.

Byantikvaren takker for oppdraget og ser frem til videre godt samarbeid i forvaltningen av disse bygningsskattene.

2 Sammendrag

Fana brannstasjon er oppført 1954-56 som den første formålsbygde brannstasjon i Fana, som var egen kommune frem til 1972. Den er fortsatt i bruk som brannstasjon. Utvendig er bygningen praktisk talt uendret. Innvendig er det gjort endringer som følge av omorganisering av brannvernet.

Brannstasjonen er tegnet av kommunearkitekten i Fana. Bygningen er karakteristisk for etterkrigsmodernismen med nøkterne fasader preget av materialknappheten i etterkrigsårene. Det er lagt vekt på god arkitektonisk utforming; harmonisk proporsjonerte fasader og enkel, men virkningsfull detaljering uten unødvendige dekorelementer.

Stasjonen har gode arkitektoniske kvaliteter og er et godt eksempel på etterkrigsmodernismen. Bygningen er vurdert som verneverdig.

3 Vernestatus - sentrale begreper

Verneverdig: At en bygning er verneverdig betyr at den er verdt å verne/bevaringsverdig/verdt å ta vare på fordi det har kulturhistorisk, arkitektonisk eller en annen type verdi. At bygningen er verneverdig innebærer likevel ikke at den har en juridisk vernestatus.

Vernet: Når en bygning er vernet, har den en formell, juridisk vernestatus og kan ikke uten videre rives eller endres. En vernet bygning kan enten være regulert til spesialområde bevaring/hensynssone i en kommunal reguleringsplan eller fredet etter kulturminneloven (se dette). Noen bruker vern/vernet bare om det reguleringsmessige vernet og ikke om fredning, men "vernet" er egentlig en samlebetegnelse.

Fredet: Ordene fredet og vernet brukes ofte om hverandre, men fredet brukes oftest om – og bør forbeholdes for - kulturminner som er fredet etter kulturminnevernets egen særlov, kulturminneloven. Ordet brukes slik i dette dokumentasjonsprosjektet. Kulturminner kan være automatisk fredet i kraft av sin alder ("fornminner" fra før 1537, stående bygninger fra før 1650 samt sunkne skip og samiske kulturminner som er eldre enn 100 år). Yngre kulturminner kan vedtaksfredes av Riksantikvaren. Dette krever en høringsprosess og et vedtak. Hvis et kulturminne av nasjonal verdi er truet, kan Riksantikvaren eller fylkeskommunen gå til midlertidig fredning mens fredningssaken utarbeides.

SEFRAK: SEFRAK er et nasjonalt bygningsregister. Registeret skulle inneholde alle bygninger i Norge bygd før 1900. Mange steder er bygningene også evaluert med tanke på verneverdi. Registeret ble hovedsakelig utarbeidet mellom 1970- og 1990-tallet, men det ble aldri komplett, og noen steder pågår fremdeles registreringer. Navnet SEFRAK er en forkortelse for Sekretariatet for registrering av faste kulturminner i Norge, som er det organet som startet arbeidet med registreringen.

4 Områdets historie og områdebeskrivelse

Stasjonen ligger i krysset mellom Birkelundsbakken og Sandbrekkevegen. Like øst for eiendommen gikk engang Den Stavangerske postveg, opprettet som postrute etter innføringen av postvesenet i Norge 1647. Ruten til Stavanger ble regelmessig fra 1786, og en parsell av veien gikk ned gjennom veifaret som i dag heter Natlandsbotn, og fortsatte videre sørover langs Sandbrekkevegen til Midtun. I dag preges området Paradis av villaer og hager bygget ut fra ca. 1900 og fremover. Rundt brannstasjonen er bygningene stort sett fra 1950-årene av.

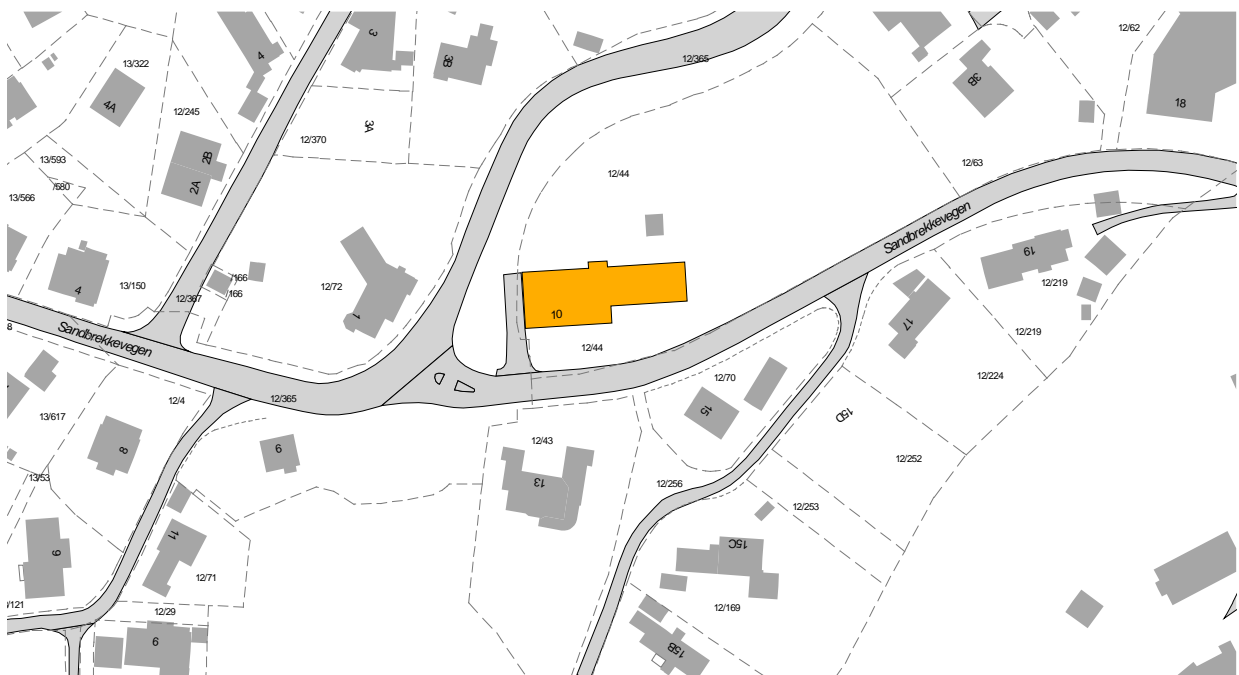

Figur 1. 1961. Både brannstasjonen og bolighusene rundt er relativt nyoppført (Skråfoto fra UiB: UBB-W-F-01765.jpg, Årstall 1961).

5 Bygningen

Figur 2. Flyfoto av Fana brannstasjon, ringet inn med gult (Foto: Bergen kommune, Blom Urban Explorer 2014).

Figur 3. Kart over Fana brannstasjon. Gjeldende bygning er markert med oransje farge (Kilde: Bergen kommune 2015).

5.1 Realia

Byggeår:	1954
Adresse:	Sandbrekkevegen 10
Gnr./Bnr.:	12/44
Bygningsnr.:	13915881
Plan-ID:	KPA planID 60910000, ikrafttrådt: 24.04.2013 ReguleringsplanID: 19150000, ikrafttrådt 28.06.2010 dekker deler av eiendommen. Reguleringsplan under arbeid ID 64070000
SEFRAK-ID:	-
Askeladden-ID:	243463-0
Vernestatus:	

5.2 Bygningshistorie

Opprettelsen av Fana brannvern er mangelfullt dokumentert. NSB skal i 1920-årene ha hatt en frivillig brannberedskap på Nesttun stasjon med håndvogn og motorsprøyte som kunne rykke ut til nabolaget ved brann. Under krigen hadde Det Sivile Luftvern en alarmplass med brannberedskap på Storetveit hospital, i Statsminister Michelsens vei 53 (pers.med./upublisert artikkel, Gjessing, Einar Kristian).

I 1930-årene vet vi at det eksisterte et fast organisert, kommunalt brannvesen, som kommunedirektøren hadde fått i oppdrag å opprette. Brannstasjonen var på Paradisleitet i leide lokaler hos Bremer, som drev kolonial, blikkenslagerverksted og bilverksted. I bygningen var det to garasjer til brannbiler, to tjenesteleiligheter, lager og kontor. Den eldste kjente brannbilen i Fana er en Volvo 1934-modell; mannskapsbilen eksisterer fortsatt som veteranbil i Bergen Brannhistoriske stiftelse, hvor den er en av perlene. Brannpersonellet bestod av kommuneingeniøren, som var brannsjef uten utrykningsplikt, noen fast ansatte og resten kontraktmannskaper. Det var naturlig å ha brannstasjonen i Paradisleitet fordi kontraktmannskapene arbeidet og bodde like i nærheten av stasjonen.

I 1954 sa Bremer opp avtalen med å huse Fana brannvesen. Dette var den direkte foranledningen til at den nåværende stasjonen ble oppført. Selv om tyngdepunktet i bebyggelsen

hadde flyttet seg sørover, var det fortsatt hensiktsmessig å ha stasjonen på Paradis, fordi hovedstyrken bestod av innkallingsmannskaper som bodde og arbeidet like i nærheten. Arbeidet med ny stasjon ble påbegynt i 1955, og den ble tatt i bruk sommeren 1956.

Den nye brannstasjonen var svært moderne for sin tid, med velutstyrte verksteder for pleie av materiell, lagerrom i kjeller og tårn til tørking av slanger. I garasjefløyen var det plass til fire store biler, og i hovedfløyen var det to tjenesteleiligheter i andre etasje, mannskapsrom, kjøkken og kontor i første etasje.

Figur 4. I 1961 og 1965 er brannstasjonen fotografert med hvitmalt fasader, grå garasjeporter og rødt teglsteinstak. Dette har nok også vært stasjonsbygningens opprinnelige farger. Her skråfoto fra 1965. (Foto: Skråfoto fra UiB: UBB-W-F-14064.jpg, Årstall 1965).

Utvendig er stasjonen praktisk talt uendret. Innvendig er det gjort endringer som følge av omorganisering av brannvernet. Ved kommunesammenslutningen i 1972 opphørte ordningen med innkallingsmannskaper, og dette tiåret forsvant de to tjenesteboligene da boplikten opphørte. De ledige lokalene ble omgjort til mannskapsrom, trimrom og oppholdsrom. På 1990-tallet ble det nødvendig å forsterke gulvet i garasjen som følge av tyngre kjøretøyer.

5.3 Bygningsbeskrivelse

5.3.1 Konstruksjon

Bygningen er oppført i jernbetong med siporex innvendig. Taket i garasjefløyen er av betong med 7,5 cm. siporex. Kontorfløyen har sperretak, opprinnelig omsøkt med bølgeplater. Det er imidlertid sannsynlig at det ble lagt rødt teglsteinstak fra starten.

5.3.2 Fasader

Bygningen består av to sammenkjedede hovedvolumer; en garasjefløy i én etasje med kjeller og tilnærmet flatt tak, og en kontorfløy i to etasjer og kjeller, med slakt valmtak. De to fløyene er koblet sammen til en langstrakt bygning med et slangetårn i bakkant. Hovedfasaden vender mot sør, med både garasjeporter og inngang til kontorfløy. De to fløyenes ulike funksjoner er understreket ved en rekke arkitektoniske ulikheter og brudd, som etasjeantall og takform.

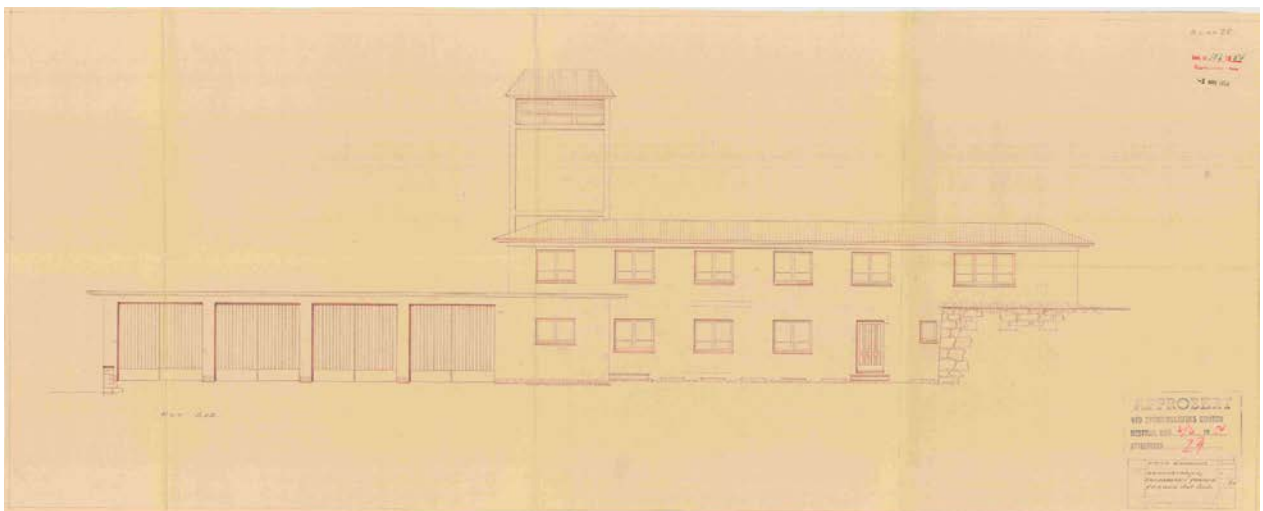
Alle fasadene er grovpusset og i dag malt røde. Taktekkingsmateriale i dag er rød/grå betongtakstein, denne skiftes ut i disse dager og skal være planlagt endret til svart takstein, ifølge byggforvalter (des. 2015). Opprinnelig var bygningen hvit med rødt teglsteinstak på kontorfløyen og grått tak og grå porter på garasjefløyen.

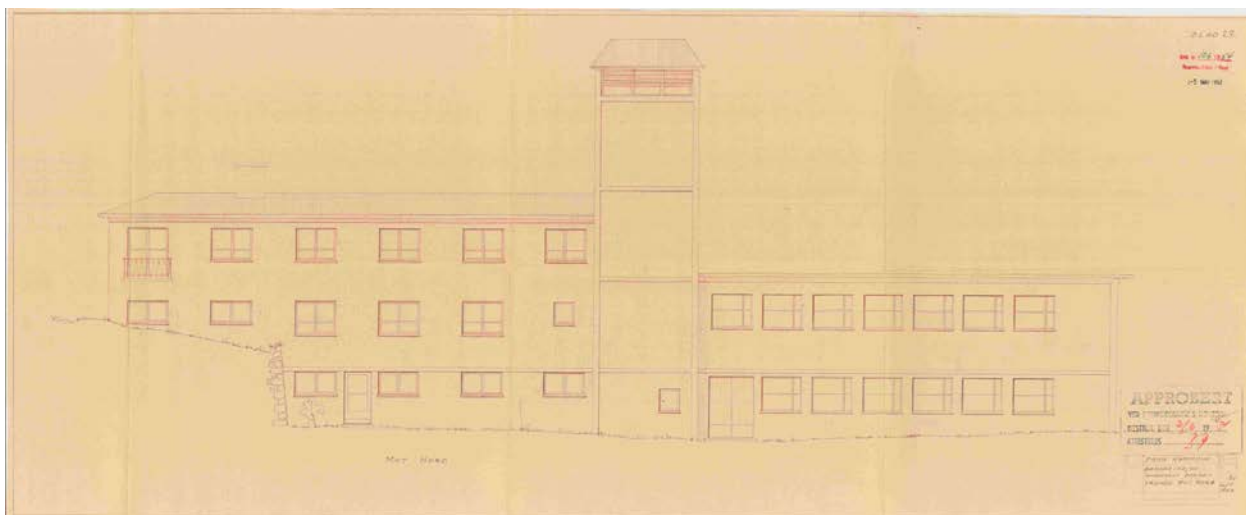
Figur 5. Bygningen fotografert fra sørvest. Stillaser er oppe rundt kontorfløyen, og taket får i disse dager (des. 2015) svart takstein (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

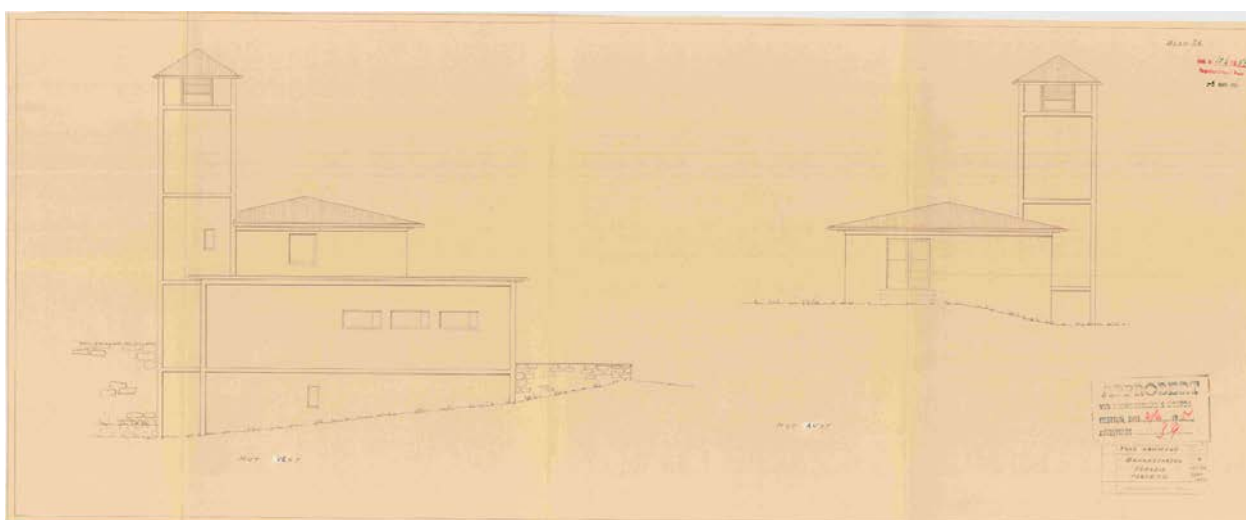
Figur 6. Bygningens bakside mot nord, med slangetårnet, som er en forholdsvis lukket bygningsdel (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 7: Tegning av sørfasaden, hentet fra byggesøknaden i 1954. Vi ser at garasjeportene opprinnelig var tegnet – og trolig utført – som utslagsporter. Ytterdøren lengst til høyre i bildet er nylig skiftet ut, men en tilsvarende er bevart inn til garasjefløyen. (Kilde: Bergen kommune, braArkiv).

Figur 8. Opprinnelig tegning av nordfasaden. Slangetårnet er en lukket bygningsdel og markerer overgangen mellom de to fløyene. Ulik sprosseinndeling i garasje- og kontorfløyen markerer funksjonsskillet mellom de to delene. (Kilde: Bergen kommune, braArkiv).

Figur 9. Fasader mot henholdsvis vest og øst. Garasjen har tilnærmet flatt tak. Den ene av altanene tilknyttet leilighetene var som vi ser her opprinnelig planlagt mot øst, men ble i stedet oppført som balkong mot vest, der den er fortsatt. (Kilde: Bergen kommune, braArkiv).

Brannstasjonens fasadeuttrykk er nøkternt, og som i nesten all arkitektur fra denne tiden, er det preget av materialknappheten i etterkrigsårene. Det ble til gjengjeld lagt stor vekt på god arkitektonisk utforming; harmonisk proporsjonerte fasader og enkel, men virkningsfull detaljering uten unødvendige dekorelementer. Et slakt valmtak og langsmale vinduer liggende på linje gir bygningen et horisontalt preg. Vinduene er hvitmalt med sprosser/midtpost i utradisjonell inndeling, og denne inndelingen er ulik på kontorfløyen og garasjefløyen – enda et slikt arkitektonisk brudd mellom kontor og garasje. De fleste originalvinduene er skiftet ut, men opprinnelig inndeling er kopiert, slik at fasadeuttrykket er godt ivaretatt. I garasjedelen er det stort sett originale trådglassvinduer. Inngangspartiet er anonymt med hoveddøren lagt direkte i vegglivet uten til- eller overbygg, med en enkel trapp i forkant – ingen unødvendig dekor. Hovedinngangsdøren var intakt inntil nylig, men er nylig byttet til en dør i moderne materialer

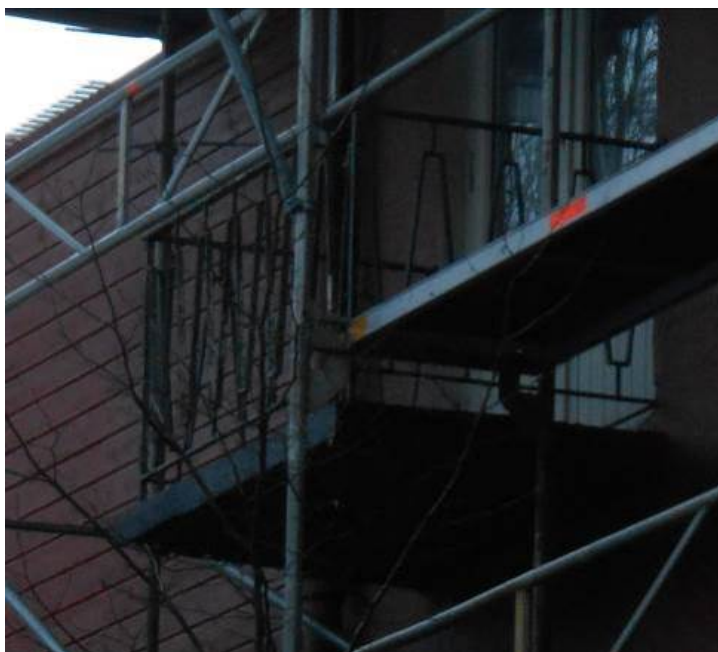
og annen utforming. Den originale ytterdøren inn til garasjen/vaktrom var av samme type, denne er fremdeles bevart.

Figur 10. Sørfasaden har to ytterdører, hvorav den ene inn til garasjefløyen/vaktrom har bevart det originale dørbladet (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 11. Døren inn til kontorfløyen er nylig skiftet til en ny dør i moderne materialer (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 12. Begge de to opprinnelige balkongene tilknyttet tjenesteleilighetene er bevart. De er tidstypiske balkonger fra 1950-tallet; små og beskjedne, og godt tilpasset fasadens proporsjoner. Spilerekkverk i sikksakk-mønster er også tidstypisk (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 13. I garasjefløyen er alle trådglassvindue mot nord bevart, både i hovedetasje og kjeller (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 14. Trådglassvinduene i garasjefløyen er utført som store fastvindu med et lite, sidehengslet åpningsvindu på siden. Vinduene skiller seg fra klassiske vindu ved sin langsmale form og asymmetriske sprosseinndeling (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Begge de to opprinnelige leilighetene i andre etasje var utstyrt med små balkonger med tidstypiske brystninger i sikksakkmønster av stål i, disse er bevart både mot nord og sør.

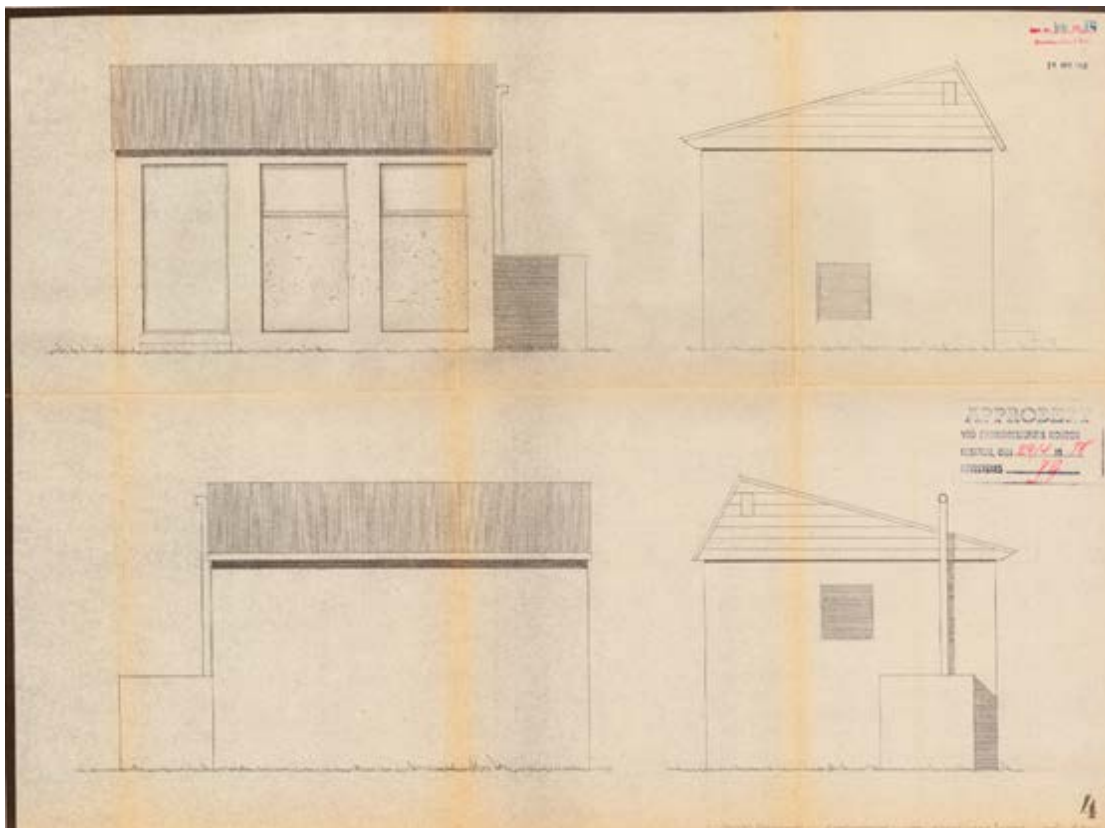
De fire garasjeåpningene er som ved byggeår, men dørene, som opprinnelig var utslagsporter, er for lengst skiftet ut til rulleporter.

Slangetårnet på baksiden utgjør et vertikalt bygningselement som balanserer bygningens horisontale hovedpreg. Veggene i slangetårnet er lukket med bare få åpninger, med unntak av et smalt vindusbånd helt oppunder taket. På nordsiden er det satt inn noen flere vindu, de fleste er likevel blendet igjen.

Stilmessig kan Fana brannstasjon karakteriseres som nøktern etterkrigsmodernisme, med lite «unødvendig» fasadedekor.

Figur 15. Aggregatshuset på nordsiden av hovedbygningen er oppført i 1958. Den har fått form som mange av tidens garasjebygninger; skjev takvinkel med bratt fremside og et lite, panelt felt i gavlen (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 16. Opprinnelige tegninger av aggregatshuset fra 1958, som har hovedformen godt bevart (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

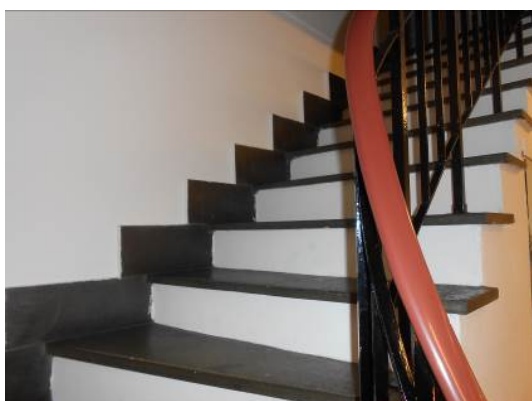
Figur 17. Her ses det markerte skillet mellom garasje- og kontorfløyen tydelig. Den viktigste forskjellen er selvsagt antall etasjer og takform. Ulik vindusinnndeling i de to fløyene, forskjøvnne etasjeplan og slangetårnet plassert akkurat på overgangen mellom de to fløyene bidrar også til å markere et skille. Det gjør også den ulike taktekkingen (Foto: Skråfoto fra UiB: UBB-W-F-149064. jpg, Årstall 1965).

5.3.3 Interiør/planløsning

Kontorfløy

I både første og andre etasje er det i dag diverse oppholdsrom og kontorer for brannvesenet. Alle overflater og dører er nye. Andre etasje er bygget om fra de to leilighetene som opprinnelig var her, til diverse oppholdsrom for staben. Rommene ligger på begge sider av en langsgående midtkorridor. De to altanene som tidligere hørte til leilighetene er der fortsatt.

Det er to trapper i huset, en U-trapp midt i bygningen, mellom garasje- og kontorfløyen, og en L-trapp i kontorfløyen. Disse er godt bevart og har begge et tidstypisk 1950-tallsuttrykk med svarte skifertrinn, spilerekkverk i stål og en enkel håndløper i gummi/plast.

Figur 18 og 19. De to trappene i bygningen fremstår med originale overflater i svart skifer, spilerekkverk og håndløper i gummi/plast (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 20. Det er også bevart originale skiferfliser i partier av gangen (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 21. Nyere overflater i korridoren i andre etasje, som på 1970-tallet ble bygget om fra leiligheter til mannskapsrom, trimrom og oppholdsrom, da boplikten for mannskapet opphørte (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 22. Fra et av oppholdsrommene i andre etasje (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

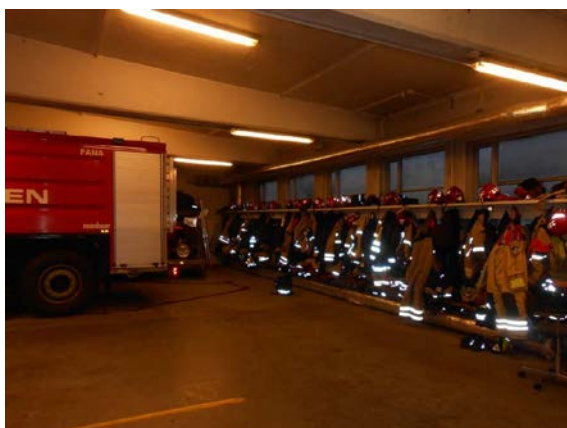
Figur 23. Nytt kjøkken i første etasje. Alle rom i kontorfløyens hovedetasjer har nyere overflater (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 24. Interiørene i kjelleren er forholdsvis opprinnelige (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Garasjefløyen

Denne bygningen er i én etasje samt kjeller, hvor garasjen med plass til fire biler ligger som et stort, åpent rom med murte overflater. I kjelleren er det fremdeles verksteder. Her fremstår overflatene som forholdsvis opprinnelige, slik de var da de ble innredet som verksteder for brannvesen, feier og magasin for sivilforsvaret. Tilfluktsrommet er innredet som gymsal. Under garasjerommet er gulv/tak forsterket med bjelker og søyler for å tåle vekten av nye, større brannbiler. Et par opprinnelige tredører står igjen her og der, samt flere gamle vindu.

Figur 25. Fra garasjen (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 26. Fra verkstedene i garasjefløyens kjelleretasje. Her har det vært få endringer (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 27. Én av få gamle dører i bygningen, her fra kjelleretasjen (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Slangetårn

Tårnet er oppført til tørking av brannslanger. Det trange trapperommet innvendig har et godt bevart interiør, slik som den bratte og helt enkle tretrappen, de støpte veggene med spor etter forskalingen og den øverste avsatsen med kunstferdig stålrekkverk. Tårnets sperretakkonstruksjon er åpen.

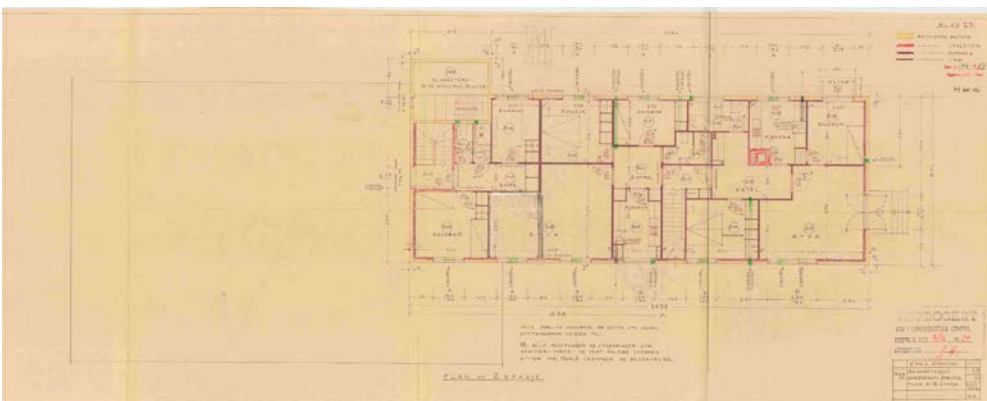
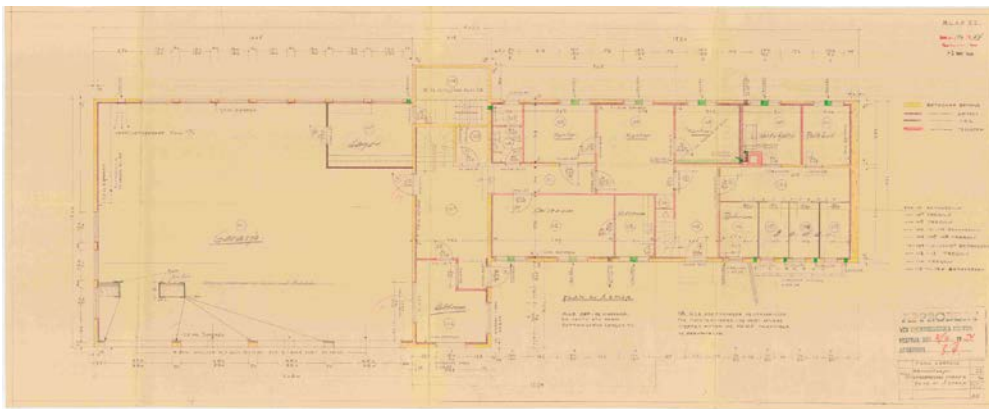
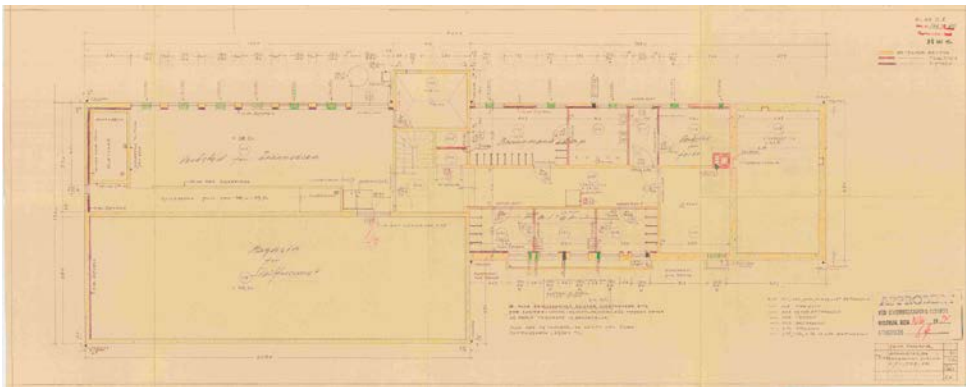
Figur 28. Trappen i slangetårnet er bratt og enkelt utført (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 29. Øverste repos i slangetårnet har enkelt plankegulv og et originalt rekkverk i metall. Det er laget buldrevegg på innsiden av tårnet (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 30. Åpen sperretakkonstruksjon i slangetårnet (Foto: Bergen kommune, Byantikvaren 2015).

Figur 31. Opprinnelige tegninger fra 1954 av planløsningen, henholdsvis kjeller, 1 og 2. etasje regnet ovenfra. Særlig 2. etasje er mye endret, da tjenesteboligene på 1970-tallet ble avviklet og bygget om til mannskapsrom, trimrom og oppholdsrom for brannpersonalet (Kilde: Bergen kommune, braArkiv).

5.3.4 Uteområde

Tomten er stor med god plass bak stasjonen for parkering og lagring. Øst for stasjonen var det i sin tid satt av tomter til boliger for befalet, men tomtene er nå avhendet. Eiendommen er fortsatt stor, like øst for stasjonsbygningen er en naturlig kolle, og i dag går det bilveg rundt denne og bygningen, med et stort parkeringsareal på baksiden. Den østlige del av tomten er ubebygget med en gruslagt parkeringsplass lengst øst. En liten sti som ser ut til å ha vært der siden 1950-tallet, går gjennom denne ubebygde delen.

I forkant av stasjonen er det utkjøring og parkeringsplasser, og foran kontorfløyen er det opparbeidet en liten hage med flaggstang og et fuglebad som man finner igjen på foto fra 1960-tallet.

Figur 32. Stasjonsbygningen ligger tilbaketrukket på eiendommen bak utkjørsel og en liten hageflekk med flaggstang og fuglebad, som finnes igjen på foto fra 1960-tallet. Lengst øst på eiendommen er terrenget ubebygget og gjengrodd med trær og busker (Foto: Google street view 2011).

6 Verneverdier og anbefalinger

Fana brannstasjon har en sentral plassering langs Fylkesvei 585, Sandbrekkevegen. Den er den første brannstasjon som ble bygget for formålet i Fana, og har historisk verdi som eksempel på denne bygningstypen fra denne tiden, den første som ble bygget i Fana. Brannstasjonen er en større offentlig bygning fra sin periode på Paradis, med en utforming i nøktern etterkrigsmodernisme. Bygningen har fine arkitektoniske kvaliteter med arkitektonisk og arkitekturhistorisk verdi som en godt bevart offentlig bygning fra 1950-tallet.

Anbefalinger

Bygningens hovedform og nøkterne fasadeuttrykk bør bevares. Ved vindusutskiftninger bør det legges vekt på riktig inndeling med sprosser, vinduer av tre anbefales. Ved vedlikehold/nødvendige utskiftninger anbefaler vi at det brukes originale materialer, eksempelvis anbefaler vi at det røde teglsteinstaket tilbakeføres og at nye ytterdører utføres i tre. Opprinnelige detaljer som ytterdøren og trådglassvinduene i garasjefløy, samt balkongene, er viktige elementer i de enkle fasadene, og bør bare skiftes ut dersom de ikke kan settes i stand, og i så fall utføres som kopier. Den enkle fasadedetaljeringen gjør at alle slike mindre endringer kan få stor innvirkning på fasaden. Innvendig er de to trappene med rekkverk og skifertrinn opprinnelige elementer som bør bevares.

Dersom det skal foretas endringer eller større rehabiliteringer, ber vi om at Byantikvaren kontaktes for å diskutere forslaget.

7 Kilder

- Gjessing, Einar Kristian (tidligere brannsjef i Bergen), *Fana Brannstasjon 50 år* (upublisert artikkel) (2006?)
- Byantikvarens kulturminnegrunnlag
- Digitale ressurser, Bergen byleksikon
- Bergen kommune, braArkiv
- Billedsamlingen Uib, skråfoto, historiske flyfoto
- Universitetet i Bergen, Billedsamlingen: <https://marcus.app.uib.no>
- Bygdebøker, byleksikon
- historiske kart
- Byarkivet, Statsarkivet

BERGEN KOMMUNE

